

Szociális munka BA képzés - komplex államvizsga témakörök

- 1. A szociális munka nemzetközi és hazai története. Ismertesse a szociális munka globális vonatkozásait! Szociális munka a későmodern társadalmakban. Melyek a szociális munka specifikumai (a főbb problématerületek, a szakmai szerepek, a főbb módszerek tekintetében) Magyarországon?**

Irodalom:

Hegyesei, G. (1998). Az általános szociális munka szakmai koncepciója. In: Kozma J. (szerk.): *Kézikönyv szociális munkásoknak*. Budapest: Szociális Szakmai Szövetség.

IFSW & IASSW (2014). A szociális munka globális definíciója. *Esély*, 25(6), 96–100.

Lorenz, W. (2003). Szociális munka Európában – áttekintés és jövőbeni fejlődési irányok. *Esély*, 3. szám, pp. 3-18.

Sík, D. (2017). A szociális munka lehetősége a késő modernitásban 2. – Nem szándékolt következmények és azok kezelése. *Esély* 28(5) pp. 106-128.

Sík, D. (2017). A szociális munka lehetősége a késő modernitásban 1. – kihívások és gyakorlatok. *Esély* 28(4) pp.71-96.

Szöllősi, G. (2015) A szociális munka új, 2014-es globális definíciója. *Párbeszéd*, 2/1. <http://parbeszed.lib.unideb.hu/megjelent/html/55192b603fedc>

- 2. A szociális munka gyakorlatának elméletei. Melyek a szociális munka főbb elméletei? Kritikai-reflektív megközelítésben ismertessen egy saját választása szerinti elméletet!**

Irodalom:

Asquith, S; Clark, Ch & Waterhouse, L. (2008) A szociális munkások szerepe a 21. században. *Kapocs* 7(2) <http://www.ncsszi.hu/kiadvanyok/kapocs-letoltheto--lapszamai/kapocs-2008/85/news>

Hegyesei G., Talyigás K. (szerk.): *A szociális munka elmélete és gyakorlata 1. kötet*. Budapest: Semmelweis Kiadó. 93-148.

Harington, P. J. R, Beddoe, L. (2015): Civil gyakorlat: a szociális munka új szakmai paradigmája. *Esély*, 3. szám, 67-88.

Fargion, S. (2013): Elmélet és gyakorlat: Mit számítanak a szavak? Nyelv, tudás és szakmai közösség a szociális munkában. *Esély*, 1. szám, 101-119.

Temesváry, Zs. (2018). *A szociális munka és a szociálpedagógia modern elméletei*. Budapest: L'Harmattan pp.137-172.

[file:///C:/Users/M%C3%A1lta%20Jelenl%C3%A9t/Downloads/temesv_ry_zsolt_a_szoci_lis_munka_modern_elmc__letei_webre%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/M%C3%A1lta%20Jelenl%C3%A9t/Downloads/temesv_ry_zsolt_a_szoci_lis_munka_modern_elmc__letei_webre%20(1).pdf)

3. A szociális munka értékei és etikája. Mit jelent az etikai dilemma? Elemezzen egy etikai dilemmát, és reflektáljon a lehetséges megoldásokra.

Irodalom:

Andok F., Tímár Sz. (2002): Dilemmák a szociális munkában. *Esély* 13 (4), 85-98.

Loewenberg, F., Dolgoff, R. (1996). Érték és etika a szociális munka gyakorlatában. In: Hegyesi G. – Talyigás K. (szerk.): *A szociális munka elmélete és gyakorlata 1. kötet*. Budapest: Semmelweis Kiadó.

Loewenberg, F., Dolgoff, R. (1996). Etikai választások a segítő foglalkozásokban. In: Hegyesi, G., Talyigás. K. (szerk.): *A szociális munka elmélete és gyakorlata 1. kötet*. Budapest: Semmelweis Kiadó.

Madácsy, J. (2016). Szakmai etika. In: Borda, V. & Vojtek, É. (szerk.): *Addiktológia. Oktatási segédanyag kulturális közösségfejlesztők és médiaszakemberek számára*. Pécs: 4 Dimenzió Társadalomtudományi Egyesület.

Szociális Szakmai Szövetség (2016). *A Szociális Munka Etikai Kódexe*.

Elérés: <http://www.3sz.hu/tartalom/etikai-k%C3%B3dex-0>

Ajánlott:

Ferge, Zs. (1997): A szociálpolitikára ható értékek. In: Zombori, Gy. *A szociálpolitika alapfogalmai*. Budapest: Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület – ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszéke.

4. Egyéni esetmunka. Szükséglet- és helyzetfelmérés, szociális diagnózis, intervenció és értékelés. A kliens bevonódásának elősegítése. Kliens és segítő kommunikációja

Irodalom:

Bányai, E., Szabó, L., Tánczos, É. (1998/2006): Az esetmunka folyamata. in: Kozma, J. *Kézikönyv szociális munkásoknak*. Szociális Szakmai Szövetség. 97-137.

Csoba, J., Prókai, O. (2011). *Esetkönyv: Példatár a szociális munka egyéni esetkezelési gyakorlatához*. Debrecen: Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke.

Gelsei, B. (2015). *A megoldásközpontú tanácsadás gyakorlata*. Animula, Budapest. ISBN: 5 5574 00 9

Szabó, L. (2017). Szociális munkások a terápiák világában. *Párbeszéd, 2*
http://parbeszed.lib.unideb.hu/file/2/596367dc68d4d/szerzo/Szabo_Lajos_Szocialis_munkasok.pdf

Tánczos, É (szerk) (1996). *A szociális munka elmélete és gyakorlata, 2. kötet*.

Ajánlott:

Allen, J. G, Fonagy, P., Bateman AW (2011). *Mentalizáció a klinikai gyakorlatban*. Lélekben Otthon Könyvkiadó, Budapest

Fehér, B. (2010) A narratív segítő beszélgetés. *Esély*, 3. 66-88.
http://www.esely.org/kiadvanyok/2010_3/04feher.indd.pdf

5. Szociális munka családokkal. Melyek a családokkal végzett szociális munka alapelvei és főbb módszerei?

Irodalom:

George, E., Iveson, C., Ratner, H. (1990). *Megoldásközpontú terápia – a de Shazer-modell*. Családterápiás olvasókönyv sorozat 6., Animula

http://www.macsgyoe.hu/szakmai_informaciok/szakmai_hirek/2016-05-02/megjelent_modszertani_utmutatok_protokollok.html

Berg, I. K. (2007). *Konzultáció sokproblémás családokkal*. Animula.

Protokoll - A család- és gyermekjóléti szolgáltatás keretében biztosított szociális segítő munka folyamatairól. Elérés: <http://szocialisportal.hu/-/cssk-gyejo-szakmai-szabalyzok>

Satir, V. (2018). *A család együttélésének művészete*. Animula.

Székely, I. (2000). Kapcsolatainkban létezünk: Böszörményi-Nagy Iván kontextuális terápiájának rövid ismertetése. *Pszichoterápia*. 9 (6): 437-444.

Tánczos, É (szerk) (1996). *A szociális munka elmélete és gyakorlata, 2. kötet*.

Ajánlott:

Minuchin, P., Colapinto, J., Minuchin, S. (2002). *Krízisről krízisre: A szegény családok segítése*. Animula, Budapest

Kelemen, G. (2001). Válaszó kérdés a szociális esetmunkában. in.: Nagy, J. E (szerk.) *Szociológia, szociálpolitika, szociális munka*. PTE, Pécs. 259-274.

6. A csoportokkal végzett szociális munka alapelvei. Mutassa be a csoport fogalmát, formáit, a kicsoport jellemzőit, a csoportfejlődés szakaszait, a csoportszerveződés típusait! Miképpen befolyásolják a csoportközi viszonyok és a csoportdinamika alakulása a segítő tevékenység hatékonyságát?

Irodalom:

Arató, F., Varga, A. (2006). *Együtt-tanulók kézikönyve – Bevezetés a kooperatív tanulásszervezés rejtelmeibe, első kiadás*. Pécs: PTE BTK, Neveléstudományi Intézet, Romológia és Nevelésszociológia Tanszék.

Hewstone, M., & Stroebe, W. (2007). *A csoportteljesítmény*. In Szociálpszichológia európai szemszögből, (391-418), Budapest: Akadémiai Kiadó.

Hewstone, M., & Stroebe, W. (2007). Csoportközi viszonyok. In Szociálpszichológia európai szemszögből. Budapest: Akadémiai Kiadó. (421-449)

Pataki, É. (2010). *Szociális munka csoportokkal*. Szociotéka. Letölthető:
<http://mek.oszk.hu/11900/11917/11917.pdf>

7. Közösségi munka. Melyek a közösségi munka főbb modelljei? Mi a közösségi munka szerepe, jelentősége Magyarországon? Ismertesse részletesen a közösségi tervezés modelljét!

Irodalom:

Lakatos, K. (2009). *A képessé tétel folyamata*. Budapest: Közösségfejlesztők Egyesülete.

Gosztonyi, G (1998). Közösségi szociális munka. In: Kozma, J. (/1998/2006) *Kézikönyv szociális munkásoknak*. Szociális Szakmai Szövetség. 234-288.

Sadan, E. (2011). *Közösségi tervezés és empowerment*. Budapest: ELTE TÁTK

Udvari, K. (2011). Kapcsolathálózati megközelítés a szociális munkában. *Esély* 5 100-117.

Ajánlott:

Watzlawick, P., Weakland, J. H., Fisch, R. (1990). *Változás. A problémák keletkezésének és megoldásának elvei*. Gondolat, Budapest.

8. Szociális munka kutatás és gyakorlat. Melyek a szociális munka kutatás fő jellemzői a társadalomtudományi kutatások általánosabb területén belül? Mi a szükségletfelmérés? Miképpen járul hozzá a programértékelés a jó gyakorlatok kialakításához és megerősítéséhez?

Irodalom:

B. Erdős, M (2019). A kutatómunka jelentősége a szociális munka hivatássá válásában. *Szociális Szemle*. 1-2. 60-76.

B. Erdős, M., Vojtek, É. (2018). *Értékelő kutatásról, programértékelésről szociális szakemberek számára*. Pécs: PTE BTK TKI Közösségi és Szociális Tanulmányok Tanszék
http://szockepzes.hu/wp-content/uploads/2019/02/%C3%89rt%C3%A9kel%C5%91-kutat%C3%A1s_BEM-V%C3%89.pdf

Héra G., Ligeti Gy. (2005). *Módszertan*. Osiris K. Budapest, 85-110.

Sik, D., Szécsi, J. (2015). A fókuszcsoporthoz, mint módszer szerepe a szociális munkában. *Kapocs*, 64. 80-89. http://tudastar.menedek.hu/sites/default/files/sik-dorka-szecsi-judit_a-fokuszcsoport-mint-modszer-szerepe-a-szocialis-munkaban.pdf

Szoboszlai, K., Patyán, L. (2016). Esettanulmány a szociális munkában. *Párbeszéd* 2, 15-28.

9. Szociális munka BA specializációja szerint:

- A.) Addiktológia
- B.) Gyermekvédelem
- C.) Közösségfejlesztés

9/A Hogyan értelmezné a hazai addiktológiai helyzetképet (társadalmi és kulturális tényezők)? Melyek a szociális munkás feladatai az addiktológiai problémák kezelésében? Melyek a főbb szintek, színterek és módszerek? Mit jelent a felépülés kultúrája? Miképpen értelmezhető a prevenció kérdésköre?

Irodalom:

Buda, B. (2014). Nem elég ezeket a dolgokat medikalizálni...” In: *Felépülő közösségek*. Szerk: B. Erdős, M., Márk, M., Pécs: Pro Pannonia. 11-13.

Kelemen, G. & Csákiné Király, L. (2004). *Pszichiátriai és szenvedélybeteg szociális ellátása*. Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz. Budapest: NCSSZI.

Kelemen, G. (2009). *A velünk élő szenvedélyek*. Pécs: Pro Pannónia

Madácsy, J. (2012). Alkoholkarrier, józanodás, életvilág: A magyarországi Anonim Alkoholisták egy a Közösség 2009-es pécsi országos találkozásánál készült kérdőíves vizsgálat tükrében. *Szociális Szemle*, 2012, 5, 43-73.

Rácz, J. (szerk.) (2002). *Drog és társadalom. Az addikciók mintázatai*. Budapest: Új Mandátum Kiadó.

Ajánlott:

B. Erdős, M., Mészáros, M. (szerk.) (2015). *Szín-tér-kép: Módszertani segédanyag az egyes színterek drogprevenciós tevékenységeinek tervezéséhez*. Budapest, NCSSZI

Jelentések a magyarországi kábítószerhelyzetről (az utolsó, aktuális jelentés). Elérés: <http://drogfokuszpont.hu/eves-jelentesek/>

Kun B.; Demetrovics Zs. (szerk. 2010). *Az addiktológia alapjai I-IV*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.

9/B Milyen helyzetekkel foglalkozik a gyermekvédelem? Melyek a gyermekvédelem feladatai és alrendszerei? Melyek a veszélyeztetett gyermekek számára nyújtott segítség legfontosabb alapelvei és módszerei? Mit tehet az iskolai szociális munkás?

Irodalom:

Domszky, A. (szerk. 2004). *Gyermekjóléti szakellátás*. NCSSZI, Budapest (ISBN: 963-86501-8-4)

Herczog, M. (2001). *Gyermekvédelmi kézikönyv*. KJK-Kerszöv, Budapest. (ISBN: 9632245954)

Homoki, A. (2018). Az iskolai szociális munkában rejlő lehetőségek a gyermekvédelmi szükségletorientáció alapelveinek figyelembevételével.

Máté, Zs. (2015): Iskolai szociális munka. *Esély*, 4. 77–96.

Szöllősi, G. (szerk. 2005). *Gyermekjóléti alapellátás*. (Segédanyag a szociális szakvizsgához). NCSSZI, Budapest, (ISBN: 9639664460)

Ajánlott:

Szöllősi, G. (2003). A gyermekvédelmi probléma, mint társadalmi konstrukció. *Esély*, 2. szám 75-95.

9/C Ismertesse a közösségfejlesztés alapfogalmát, kialakulásának főbb állomásait! Mutassa be a közösségfejlesztés célját, eszközrendszerét és hatásait, a közösségfejlesztői folyamatok és módszerek alkalmazását!

Irodalom:

Arapovics M., Vercseg I. (szerk. 2017). *Közösségfejlesztés módszertani útmutató*. Budapest, Felelős kiadó: Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ, NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft., Országos Széchényi Könyvtár Letölthető: https://cselekvokozossegek.hu/wp-content/uploads/csk_utmutato_kozossegfejlesztos_online_20170331-1.pdf

B. Erdős, M., Vojtek, É. (2018). *Miben van az erőd?* PTE, Pécs. <http://szockepzes.hu/miben-van-az-erod-oktatasi-segedanyag-szocialis-szakemberek-es-kozossegfejlesztok-szamar/>

Varga A. T., Vercseg, I. (1998 és 2001). *Közösségfejlesztés*. Budapest, Magyar Művelődési Intézet.

www.pafi.hu/_Kozossegi_Adattar/Azadatt.nsf/99b0698cd023d1018525670c0080e328/ec68cae967c3c04c125679f005b84b7?OpenDocument

Vercseg, I. (2004). Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak. In *Parola füzetek*. Budapest, Közösségfejlesztők Egyesülete.

http://www.kka.hu/_062568aa00708a67.nsf/0/c25665214fdbda8ec1256f1800529729?OpenDocument

10. Az emberi jogok védelme. Az emberi jogok biztosítása Magyarországon. Mi a kapcsolat az alapvető emberi jogok és a szociális jogok között? Mi az összefüggés a szociális jogok és az emberi szükségletek között?

Irodalom:

Kálmán, Zs., Könczei, Gy. (2002). *A Taigetosztól az esélyegyenlőségig*. Osiris, Budapest

Kiss, E. (2007). Az önmegvalósítás és pozitív önértékelés szükségletei Maslow és Rogers pszichológiájában. Gyöngyösiné Kiss Enikő, Oláh Attila (szerk.) (2007). *Vázlatok a személyiségről – a személyiséglélektan alapvető irányzatainak tükrében*. Budapest, Új Mandátum Könyvkiadó.

https://www.researchgate.net/publication/260248412_Az_onmegvalositas_es_pozitiv_onertekeles_szuksegletei_Maslow_es_Rogers_pszichologiajaban

Kovács, P. (1996). *Nemzetközi jog és kisebbségvédelem*. Osiris, Budapest.

Környei, Á. (2008). Egy ország emberi jogi helyzetének értékeléséhez használható információk. *Acta Humana* 3. 21-46.

11. A szociális és szolidáris gazdaság szerepe a fenntartható fejlődésben. A jólét és a pszichoszociális jóllét kérdése korunk globális gazdasági kihívásainak tükrében. A non-profit szektor.

Irodalom:

Csoba J., Frey M (szerk.) (2007). *Szociális gazdaság kézikönyv*. OFA.

Farkas, P. (2006). *Egymásba kapaszkodva. Település- és közösségfejlesztés a globalizáció korában*. L'Harmattan Kiadó, Budapest

Juhász, G. (2006). *Társadalmi és munkaerőpiaci érdekek – civil szerepek*. Human Exchange Emberi Erőforrás Fejlesztő és Tanácsadó Alapítvány

Kiss, L. B. (2018). A jövedelmi helyzet, az étellel való elégedettség és a környezeti terhelés összefüggései hazánk régióiban. *Polgári Szemle*, 14. évf., 1–3. szám.

<https://polgariszemle.hu/archivum/153-2018-augusztus-14-evfolyam-1-3-szam/gazdasagpolitika/967-a-jovedelmi-helyzet-az-elettel-valo-elegedettseg-es-a-kornyezeti-terheles-osszefuggesei-hazank-regioiban>

Kuti, É.; Marschall, M. (1991). A nonprofit szektor fogalma: Egy definíciós vita és ami mögötte van. *Esély*, 1. 61-69.

http://www.nonprofitkutatas.hu/letoltendo/nonprofit_szektor_fogalma.pdf

Ajánlott:

Schumacher, E. F. (1991). *A kicsi szép*. KJK, Budapest

Buchholz, T. G. (1998). *Új ötletek halott közgazdászoktól*. Európai Könyvkiadó, Budapest.

12. Szociális problémák és az ezekre adott válaszok elemzése. A szociális munkás szerepe az inkluzív társadalmi környezet megteremtésében. Válasszon ki egy sérülékeny társadalmi csoportot és elemezze azokat a legfontosabb problémákat, amelyekkel az adott csoport küzd. Milyen módszerekkel javítana a helyzetükön?

Irodalom:

Boros, J. (2017). Cigány/roma családokkal végzett szociális munka jellegzetességei. In: Vojtek, Éva; Borda, Viktória (szerk.) *Reflexiók. A szociális munka korszerű oktatásának kérdései: Tanulmányok Szöllősi Gábor 65. születésnapjára*. Pécsi Tudományegyetem, pp. 141-181.

Péter, L. (2006). *Vázlatok a szegénység szociológiájához*. Kolozsvár: Kolozsvári Egyetemi Kiadó

Pik, K. (1998). Problémák a szociális munka gyakorlatában: In: Kozma J. (szerk.): *Kézikönyv szociális munkásoknak*. Budapest: Szociális Szakmai Szövetség. 84-96.

Szöllősi, G. (2012). *A társadalmi problémák konstrukcionista elméletének alapjai*. Miskolc: Z-Press Kiadó.

13. Újraelosztás és társadalmi igazságosság. Történeti-társadalmi, politikai, gazdasági, etikai szociálpszichológiai és kommunikációs tényezők szerepe a társadalmi igazságosságról és a kirekesztésről alkotott vélekedésekben. Manipuláció és kirekesztés kapcsolata. Aktuális kérdések.

Irodalom:

Csepeli, Gy. (2020). *Ember 2.0. A mesterséges intelligencia fejlődésének gazdasági-társadalmi következményei*. Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete; Kossuth Kiadó.

Frazer, H. (2010). Minimumjövedelmi rendszerek az EU tagállamaiban. *Esély* 5.

<http://www.esely.org/>

Gans, HJ. (1992). Mire szolgálnak az érdemtelen szegények? *Esély*, 3, 3-17.

http://www.esely.org/kiadvanyok/1992_3/mireszolgalna.pdf Letöltés: 2019.07.12.

Hammer, F. (2006). *Közbeszéd és társadalmi igazságosság*. Budapest, Gondolat. ISBN: 963961047X

Sandel, M. J. (2012). *Mi igazságos... és mi nem? A helyes cselekvés elmélete és gyakorlata*. Budapest: Corvina Kiadó.

Ajánlott:

Nyíri, K. (1999). Castells: The Information Age. Könyvismertetés. *Replika* 36. 157-181.

14. A szociálpolitika fejlődéstörténete. A társadalom- és szociálpolitika főbb területei. A szociálpolitikai alapelvek és a szociális munka gyakorlata közötti összefüggések.

Irodalom:

Ferge, Zs. (2017). *Magyar társadalom- és szociálpolitika - 1990-2015*. Osiris Kiadó, Budapest (ISBN 9789632762838)

Gál, R. I.; Nyilas, M. (2010). *Szociálpolitika*. Digitális Tankönyvtár. ELTE Közgazdaságtudományi Tanszék, MTA Közgazdaságtudományi Intézet, Balassi Kiadó, Budapest

(http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0041_szocialpolitika/adatok.html)

Krémer, B. (2009). *Bevezetés a szociálpolitikába*. Napvilág Kiadó, Budapest (ISBN: 9789639697492)

Nyilas, M. (2008). *Szociálpolitika-történeti szöveggyűjtemény*. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület. (A szociális szakképzés könyvtára sorozat) (ISBN: 978 963 06 5664 1)

Simonyi, Á. (2015). Szociálpolitikai változatok a kelet-közép európai országokban. *Esély* 2. <http://www.esely.org/>

Tomka, B. (2015). *Szociálpolitika – Fejlődés, formák, összehasonlítások*. Osiris, Budapest (ISBN: 9789632762449)

Ajánlott:

Nyilas, M. (szerk.) (2009). *A jóléti állam a 21. században*. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest. (ISBN: 9789638845528)

15. Ismertesse a humán szolgáltatások kialakításának főbb szempontjait. Az esélyegyenlőség kérdései. Területi egyenlőtlenségek a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben. Az egészségügyi szolgáltatások főbb kérdései.

Irodalom:

Homicskó, Á. O. (2015). *A magyar társadalombiztosítási és szociális ellátások rendszere*. L'Harmattan Kiadó, Budapest. (ISBN: 9789634142225)

Kozma, J. (2007). A szociális szolgáltatások modernizációjának kérdései a szociális munka nézőpontjából. *Kapocs Különszám*

König, É. (2011). (szerk.) *Stratégiai tervezés a szociális munkában*. Szociotéka, Debrecen. http://www.szocioteka.hu/files/konyvek/konig_eva_strategiai_tervezes_a_szocialis_munkaban.pdf

Pikó, B. (2002). *Egészségszociológia*. Budapest, Új Mandátum

Szentkatolnay, M., Gombkötő, A., Páter, T., Szauer, Cs. (2011). Hogyan biztosítsunk a különféle közszolgáltatásokhoz egyenlő esélyű hozzáférést mindenkinek? *Gyógypedagógiai Szemle*, 39. évf. 1. sz. 57-67.

Ajánlott:

Kopp M, Kovács M. (2006) (szerk.). *A magyar népesség életminősége az ezredfordulón*. Semmelweis Kiadó, Budapest.

Sousa, L., Eusebio, C. (2009). Amikor a sokproblémás szegények mítoszai találkoznak a jóléti szolgáltatások mítoszaival. *Esély* 20 (3) 74-96.

16. Az élethosszig tartó fejlődés és a szociális munka. Melyek az egyes nemzedékek eltérő szociális és pszichoszociális szükségletei? Ezekkel összefüggésben melyek a legfontosabb aktuális kérdések (különös tekintettel a népesség növekedésére és az idősödő társadalmakra)? Milyen válaszokat tud megfogalmaznia a szociális munka e kérdésekkel összefüggésben?

Irodalom:

Brettner, Zs. (2013). *Az időspolitika lokális interpretációi*. Doktori értekezés, Pécs. 3-156.

Cole, M., Cole, S. R. (1998). *Fejlődéslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest

Erikson, E. (1991). *Az ifjú Luther és más írások*. Gondolat, Budapest

Nagy, Á.; Oross, D. (szerk.) (2016). *Ifjúságügy – szöveggyűjtemény I-II. Oktatási segédanyag*. (ISBN 978-963-89861-5-3) UISZ Alapítvány, Budapest

Simonyi, Á. (szerk) (2010). *Családpolitikák változóban*. Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest (ISBN 978 963 06 9580 0)

Ajánlott:

Erikson, E. H. (2002). *Gyermekkor és társadalom*. Osiris, Budapest

17. A foglalkoztatás kérdései a szociális munkás gyakorlatában. Napjaink vitatott kérdései. A munkanélküliség problematikája, és a szociális munkás szerepe a munkanélküli személyek reintegrációjában.

Irodalom:

Benedek, L (1996) Tanácsadás munkanélkülieknek In: *Kézikönyv a szociális munka gyakorlatához*. Budapest. http://3sz.hu/sites/default/files/uploaded/benedek_laszlo_-_tanacsadas_munkanelkulieknek.pdf

Béres, R. (2013) A munkanélküliség lélektani háttere – az újrakezdés esélye vagy megrekedés veszélye? *Metszetek*, 2012/4-2013/1. 181- 202. http://metszetek.unideb.hu/files/2013_1_11.pdf

Csoba, J. (2010). *A tisztas munka. A teljes foglalkoztatás: a 21. század esélye vagy utópiája?* L'Harmattan Kiadó, Budapest.

Csoba, J. (2009). „Akarnak-e dolgozni a munkanélküliek?” *Esély* 2009/5. 3- 17. http://www.esely.org/kiadvanyok/2009_5/01csoba.pdf

Váradi, M. M. (2014). *Szegénység és projektvilág*, http://real.mtak.hu/19383/1/varadi_szegenyseg_2014.pdf.pdf

Alapjövedelem - minimumjövedelem, *Esély* 2010/5. tematikus szám

Ajánlott:

Köllő, J. (2015) Hol dolgoznak a közmunkások? In: *Munkaerőpiaci tükör, 2014*. MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaság-tudományi Intézet, Budapest, pp. 154-164.

Tánczos, É (szerk.) *Szociális munka és munkaerő-piaci aktivizálás*. http://tatkteszt.elte.hu/file/SZOCIALIS_MUNKA_ES_MUNKAERO_PIA.pdf

18. A szociális munkás szakmai identitása. A segítség csapdái. Szakmaközi együttműködés. A szociális munkás, mint reflektív szakember.

Irodalom:

Kelemen, G. (2011). *Átlendülés. Vázlatok a reflektív klinikai szociális munkához*. Budapest: Animula.

Kozma J. (1998). A szociális munkás szakmai és egyéni fejlődése. In: Kozma J. (szerk.): *Kézikönyv szociális munkásoknak*. Budapest: Szociális Szakmai Szövetség.

Nielsen, J. (2007). A szupervízió nehézségei a terápia és a szociális kontroll közötti „szürke zónában”. *Esély* 18(4) 72-83.

Robert Lefever (2007). *Kényszeres segítség*. Pécsi Tudományegyetem.

Ajánlott:

Bányai, E. (2018). Szociális munka élettörténeti interjú Gosztanyi Gézával. *Párbeszéd*, 2. <http://parbeszed.lib.unideb.hu/megjelent/html/5b6019c8d96c1>

Bányai, E. (2008). A sztenderdizáció árnyoldalai. *Kapocs* (35) 1-18.

Kelemen, G. (2006). Reflexív gondolkodás a szociális munkában. *Esély*, 1. 89-92. http://esely.org/kiadvanyok/2006_1/KELEMEN.pdf